

Tervtanácsi rendszer

Tartalomjegyzék

Kutatási összefoglaló.....	1
Feleletválasztós kérdések értékelése.....	2
Szabadsoros hozzászólások értékelése [129 hozzászólás].....	4
Az elemző észrevételei.....	5
Részletes vélemények	6

Kutatási összefoglaló

Az összefoglaló az epiteszforum.hu által indított „Építészet és építésügy” című, 2011.10.11 – 2011.12.12 közötti internetes, anonim közönségkutatás alapján készült. A kérdőívre a két hónap alatt összesen 252 válasz érkezett a szakmagyakorlók köréből. Az elemzést és értékelést Pásztor Erika Katalina DLA (epiteszforum.hu) végezte.

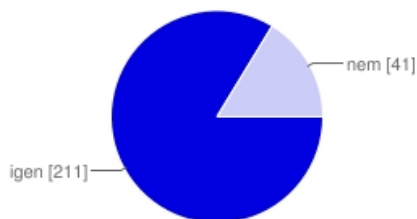
Összességében elmondható, hogy a kérdőív feleletválasztós kérdéseit a megkérdezettek fele [51%] nem érezte kielégítőnek, ezért a szabadsoros rovatban írta le személyes tapasztalatait. A feleletválasztós kérdésekre adott válaszok és a hozzászólások között **helyenként szembetűnő a véleménykülönbség**. Amíg a feleletválasztós kérdések alapján az derül ki, hogy a megkérdezettek közel fele [48%] a **tervtanácsok megerősítése** és jogköreik kibővítése mellett foglalt állást, addig a hozzászólásokból az tűnik ki, hogy a **tervtanácsok szubjektivitása** miatt többnyire ezt kivitelezhetetlennek tartják. Még szembetűnőbb a hierarchikus tervtanácsi rendszerrel kapcsolatos véleménykülönbség. Míg a feleletválasztós kérdés kapcsán a válaszadók 58%-a tartja szükségesnek, a hozzászólások között elenyésző volt azok száma, akik a hierarchikus rendszer mellett érveltek.

Utoljára ki kell emelnünk egy fontos részletet, amelyet a statisztikában nem emeltünk ki, de többek által is említett fontos észrevétel, hogy *a tervtanácsi rendszer jelentősen lelassítja az engedélyezési folyamatot*. Tulajdonképpen senki sem finanszírozza a tervtanácsi vélemény alapján keletkező plusz tervezői munkát, ez a kockázat a tervezőé. Ugyanakkor **a zsűri véleménye mögött nincs felelősségvállalás és nincs kockázat**. Ez a *felelősség aszimmetria* a tervező kiszolgáltatottságát

eredményezi és melegágya a különféle torzulásoknak, hovatovább a korrupciónak is.

Feleletválasztós kérdések értékelése

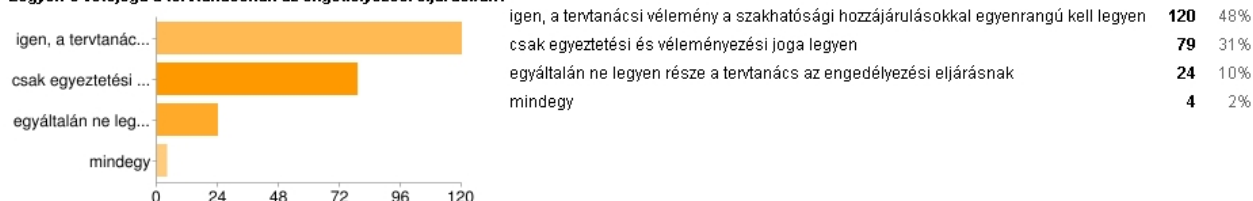
Ön szerint szükség van tervtanácsi rendszerre?

igen	211	84%
nem	41	16%

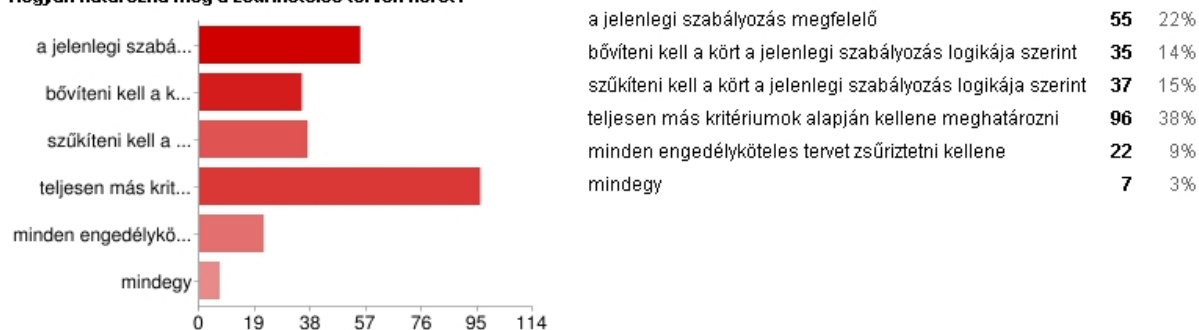
A megkérdezettek jelentős többsége [84%] támogatja a tervtanácsi rendszert. A továbbiakban csak azoknak kellett a kérdésekre válaszolniuk, akik szerint fontos a tervtanácsi rendszer.

Legyen-e vétőjoga a tervtanácsnak az engedélyezési eljárásban? -

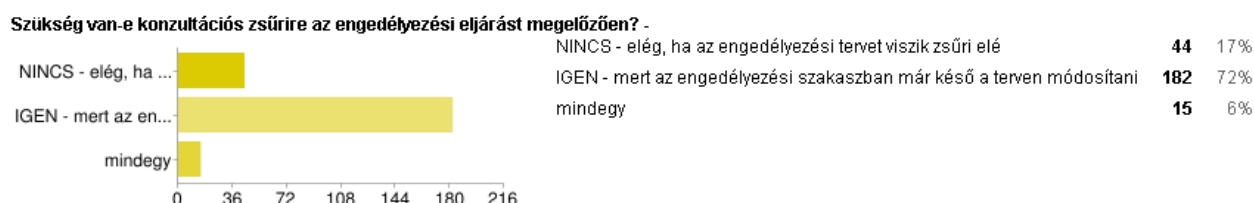
A válaszadók 10%-a nem támogatja, hogy a tervtanácsi vélemény bármilyen formában befolyásolja az engedélyezési eljárást. A többség viszont megosztott abban a tekintetben, hogy milyen mértékű legyen ez a befolyás. A megkérdezettek közel fele egészen drákói módszerekkel, szakhatósági szintre emelné a tervtanácsi véleményt, míg közel harmaduk szerint a tervtanácsnak csak tanácsadóként, egyeztetési és véleményezési jogkörrel kellene működnie.

Hogyan határozná meg a zsűriköteles tervek körét?

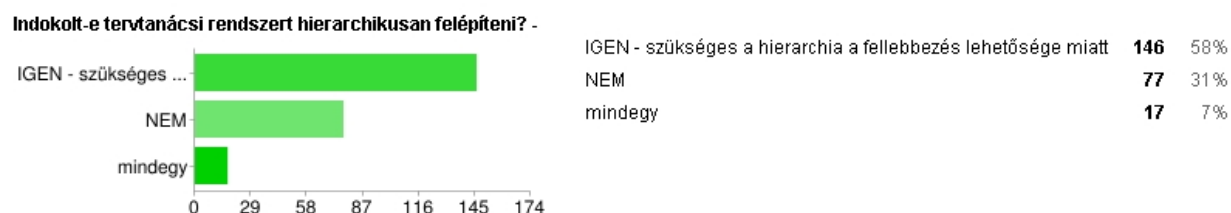

A zsűriköteles tervek körének meghatározásában mutatkozik a legnagyobb szórás. A megkérdezettek 38%-a szerint a jelenlegihez képest teljesen más kritériumok alapján kellene

meghatározni a zsűriköteles tervek körét, kicsit több, mint ötödük szerint a jelenlegi szabályozás megfelelő. A válaszadók kisebb hányada [9%] határozottan szigorítana, míg közel harmada [29%] toldozgatná a jelenlegi szabályozást a kör bővítésével [14%] vagy éppen szűkítésével [15%]. A vélemények megosztottságán látszik, hogy ebben a kérdésben egyáltalán nincs kialakult álláspont.

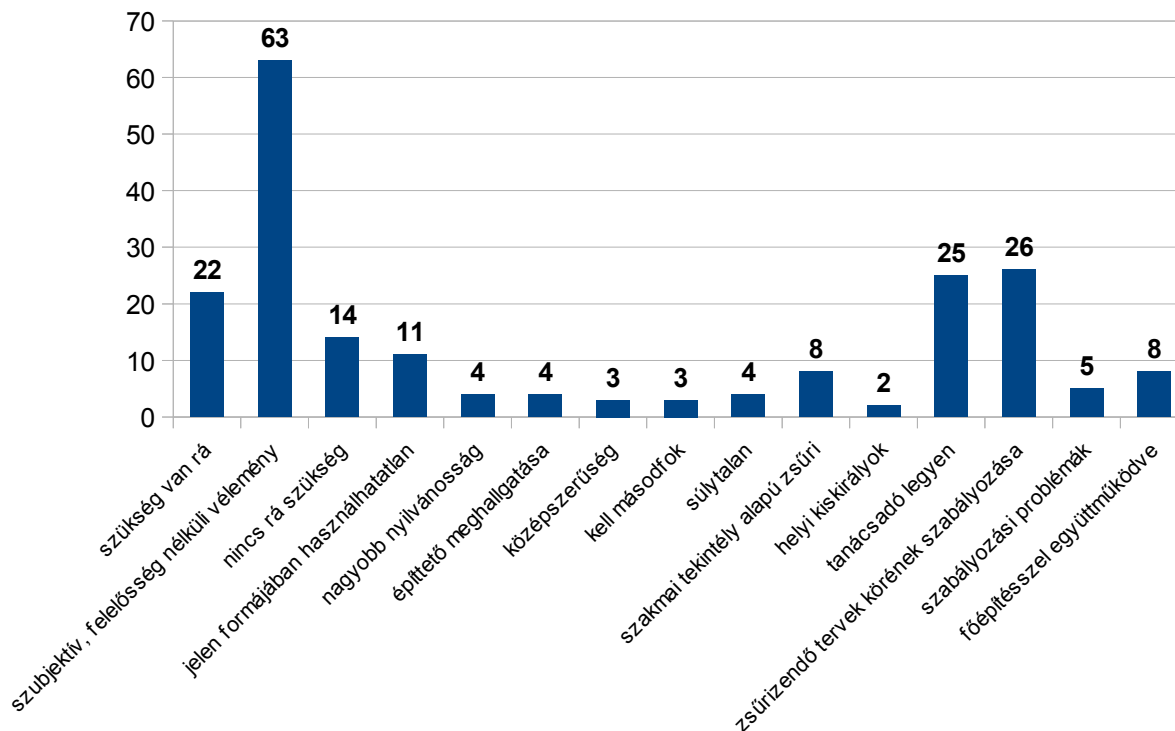
Talán nem véletlen a fenti kérdésre adott válaszok aránya sem: a megkérdezettek 72%-a, közel háromnegyede szerint szükség van konzultációs zsűrire az engedélyezési eljárást megelőzően. Ez a magasnak tekinthető arány azt is jelenti, hogy a szakmagyakorlók igénylik a munkájukkal kapcsolatos véleményeket.

A fenti ábrából viszont az is következik, hogy bár a véleményre igényt tartanak, más vélemény kérésének lehetőségét is igénylik. A válaszadók 58%-a szerint fontos, hogy a tervtanácsokat a fellebbezés lehetősége miatt hierarchikus rendszerbe szervezzék.

Összefoglalva a tervtanácsi rendszert elfogadta és szükséges tartja a szakma nagy része, de abban a tekintetben igen megosztott, hogy milyen befolyása legyen és mit – milyen terveket - értékeljen. A tervtanácsok véleményét fontosnak tartja, és kíváncsi is rá a szakma, de fontosnak tartja más, az adott tervtanácsi véleménytől eltérő vélemény megszerzésére is lehetőséget adó rendszer működését, viszont abban, hogy ez egy hierarchikus rendszer legyen vagy sem, már megosztottak a vélemények.

Szabadsoros hozzászólások értékelése [129 hozzászólás]

ábra 1. A tervtanácsi rendszerről beérkező, 129 szabadsoros vélemény tematikus csoportosítása

Az alábbiakban azokat a megjegyzéseket összegezzük, amelyeket a kérdőívet kitöltők a tervtanácsokkal kapcsolatos kérdéssor utáni szabadsoros rovatba írtak. A 252 válaszadó ~51%-ának hozzászólásai jelentősen árnyalják a képet, amelyet a kérdőív feleletválasztós kérdései alapján kaptunk. A szabadsoros vélemények összegzése alapján a tervtanácsokról 22 egyértelműen pozitív, sőt esetenként *a tervtanácsok jogkörének kiszélesítését is támogató* vélemény [17%] érkezett. 14 azok száma [11%], akik szerint *egyáltalán nincs szükség tervtanácsokra*. 11 hozzászóló [8%] úgy vélekedik, hogy a tervtanácsi rendszer *a jelenlegi formájában használhatatlan*, így velük együtt az elutasítók tábora majdnem azonos az elfogadókéval, sőt kicsit meg is haladja azt [19%].

A két szélső érték között az összeshez viszonyítva a válaszadók ~32%-a a tervtanácsi rendszerrel kapcsolatban gyakorlati tapasztalatok alapján leszűrt, sokszor **nagyon is éles kritikát fogalmaz meg**. Első helyen **a tervtanácsok szubjektivitását kifogásolták**, a 129 hozzászólásból ezt kiemelkedően sokan, 63-an említették. Problémás a tervtanácsok előregedő személyi összetétele, a zsűritagok felkészületlensége, s leginkább a helyi tervtanácsok esetében hiányolják a szakmai kompetenciákat, és azt is kifogásolták, hogy a tervtanács nem a zsűritagok helyszíni tervezői

ötletelését kellene, hogy jelentse. Viszonylag kevesen, összesen 8-an említették, hogy szakmai tekintély alapú tervtanácsokat szeretnének, de a véleményekből egyértelműen kiderül, hogy kiemelten fontosnak tartják **a zsűritagok összeférhetlenségi szabályainak lefektetését**.

Összesen 26-an [20%] említették, hogy alaposan át kellene gondolni a zsűriköteles tervek körét, 25-en a településképet meghatározó és/vagy nagyobb, jelentősebb épületek tervezése során felmerülő kérdésekben a tervtanácsok **valóban tanácsadói szerepét** helyezték előtérbe azzal, hogy a tanácsadást a program és a körülmények alaposabb ismeretében, a tervezési folyamat korábbi szakaszára kell tenni. 8-an a tervtanácsi és főépítési rendszer összehangolását szorgalmazták. Többen kifogásolták, hogy olyan kicsi tervezési feladatokkal is tervtanácsok elé citálják őket, amelyek főépítési hatáskörben is elintézhetőek lennének.

A vélemények (és tapasztalatok) sokszínűsége és differenciáltsága mellett fontos megemlíteni, hogy összesen csak 3-an gondolják azt, hogy hierarchikus tervtanácsi rendszerre lenne szükség. 4-en említették, hogy kapjanak mind a helyi közösségben, mind pedig a szakmai közösségben nagyobb *nyilvánosságot* a tervtanácsok, és ugyanennyien kifogásolták azt, hogy a tervtanácsi vélemények *súlytalanok*, illetve a tervtanácsokban *az építető szempontjait* is meg kellene hallgatni, de a szubjektivitással kapcsolatos kritikák között is elhangzott, hogy a tervekben sokszor olyan dolgokat kifogásol a zsűri, amelyek az építetői igényekből adódnak. 5-en említették a tervtanácsok szabályozási problémáit, 3 vélemény szerint az újszerű, progresszív tervek helyett a *középszerűeknek* van nagyobb esélyük az elfogadásra, 2-en pedig a tervtanácsok külső, *nem szakmai befolyásoltságát* nehezményezték.

Az elemző észrevételei

A véleményekből világossá válik, hogy a tervtanácsi rendszer elfogadott, de jelentős átalakításra szorul. **A jelenlegi rendszer leválasztja az építészeti minőség kérdését a jogosultság kérdéséről**, és annak – elkerülhetetlenül szubjektív és helyi szintekre leosztott - megítélését magához rendeli. *Az építészeti minőség javítása* mint cél, a jelenlegi rendszeren belül nehezen abszolválható a szakma által is kiemelten kritizált, szubjektív struktúrák miatt. A szigorúbb szabályozás nem jó megoldás, mert az a teljes rendszeren nem vihető keresztül újabb torzulások nélkül. *A minőséget annak lehetősége teremti*, nem a még szigorúbb szabályozás. A főépítési rendszerrel összehangoltabb, szimmetrikus, párbeszéd alapú, *valóban tanácsadói* funkciókat betöltő rendszer a felmérésben résztvevők jelentős, bár kisebbségben maradó hányada szerint hatékonyabb lenne. Az

építészeti minőség biztosítása érdekében más rendszerek felülvizsgálatára, illetve az azokkal való kölcsönös együttműködésre van szükség (oktatás, jogosultsági rendszer), továbbá pontosan meg kell határozni a zsűriköteles tervek körét – azok léptékét és jelentőségét.

Messze nincs annyi jó építész az országban, mint amennyi (vezető) tervezői jogosultsággal rendelkezik, és a tervtanácsi intézményt elsősorban a rossz, átgondolatlan és tehetségtelen tervek miatt kell fenntartani. Ha a (vezető) tervezői jogosultság megszerzése az építészeti minőséghez kötődne, akkor tulajdonképpen a tervtanács drága intézményrendszerére a jelenlegi formában nem lenne szükség, azt a főépítész és/vagy a tervező által felkért, pár főből álló szakmai testület - a kezdetektől követve a tervezési feladatot – hatékonyan el tudja látni. Mindazonáltal a tervező és a konzulensek (zsűrorok) közötti felelősség-szimmetria, s az ebből következő tiszta, transzparens folyamat is megvalósítható. A tervtanácsi rendszer értelmes fejlesztésének a feltétele tehát *a jogosultsági rendszer átalakítása* (amelyben most az elért építészeti minőségnek nincs különösebb szerepe, helyette az iskolai végzettség és a továbbképzések során megszerzett kreditpontok számítanak).

Kiemelt szakmai és közösségi érdek, hogy a tervezők tehetség és teljesítmény alapján szerezzenek maguknak piaci előnyöket (jogosultságokat), és ebben a kérdésben a szakma (saját érdekében) nem szabad, hogy az építészeti minőségtől független (pl. nepotista) alkukat kössön. A piac megtisztítása és a vonal(ak) meghúzása az építészeti minőség javításának egyetlen logikus módja lenne, legfőképpen akkor, amikor a piac beszűkül és árverseny alakul ki a szereplők között. A negatív árverseny spirálja egyébként a piac összeomlását vetíti előre. A jogosultsági rendszer teljes újragondolása nélkül tehát a tervtanácsok intézményét nem lehet hatékonyabbá, olcsóbbá és célirányossá tenni.

Részletes vélemények

1. A zsűritagok sokszor felkészületlenek, döntő többségében szubjektív állásfoglalások hangzanak el, belterjesség.
2. A tervtanácsoknak önmaguk szerepét kell átértékelni, komolyan kell magukat venni. Nem elegendő a tervvel a helyszínen tíz perc alatt ismerkedni, így felelős döntés nem hozható (esetleg opponencia rendszer(?), megbízók meghívása).

3. A tervtanács a tervezési folyamatot támogató, előremozdító, a végeredményt javító testület lehetne, azzá kell válnia.
4. Hát ez a mi gumicsontunk: sok duma, semmi hatás, de: talán ha azok ülnének a tervtanácsban akik aktív alkotó építészek (tehát 40 év alatt, ugye?) akkor más lenne a véleményem, de csak azért, hogy pár degenerált munkanélküli 60-as... érted.
5. Nem kell tervtanácsi rendszer. Pláne nem a jelenlegi formájában, a megélhetési tagokkal. Vannak kollégák, aki napidíjért 4-5 tervtanácsban is tagok. Nem gondolom, hogy ennyire kevesen lennének méltók tervtanácsi tagnak.
6. Meghatározandó azon kiemelt helyszínek és méret, mely esetén tervtanácsi állásfoglalás szükséges. Ezt nem kellene a legkisebb közigazgatási egységenként, talán csak régiós szinten fenntartani. Az állásfoglalás nem tartalmazhatja konkrét ötleteket a tervező számára - itt is gyakran szereptévesztést tapasztalok, mindenki elmondja, ő mit tervezett volna. A tervtanács tagjai legyenek tisztában azzal, hogy a tervező szuverén alkotó, akinek saját elképzelése van, ennek elvitatása nem tervtanácsi feladat. A tervtanács az adott tervezői koncepción belül kell keresse a javítás, jobbítás lehetőségét, ha erre okot lát. Persze ehhez olyan minőségi építész képzésre lenne szükség, mely garanciát ad arra, hogy ilyen nagyságrendű tervet készítő építész nem tesz le az asztalra fércmunkát. Másik megoldás, hogy ezeket a tervtanács elé szánt munkákat kötelezően tervpályázati rendszerben kelljen megterveztetni. A pályázat legyen kétfordulós, az első nyílt, a második a nyílt pályázat legjobbjainak meghívásával, a második forduló kiírásában az első forduló tanulságait beépítve - ebben az esetben nincs szükség tervtanácsra.
7. Szerintem visszas, hogy szakmagyakorló emberek, akik munkára vágyanak, zsúrizik más szakma gyakorló emberek munkáját. Ez rendkívül sok korrupció és részrehajló, személyeskedő esetre ad okot és lehetőséget. Szintén tervtanácsi túlkapásnak érzem a terv megbízói döntéseit is érintő szétszedését pl. nem egy esetben családi háznál a megbízó életvitelébe kötnek bele. Azt gondolom, hogy vagy a nyilvánosság (és itt nagyon durva nyilvánosságra gondolok - akár szakmán kívüli tervtanácsi tagok...) eszközével, vagy pedig a tervtanácsi tagsági feltétel kitételeinek megváltoztatásával lehet ez ellen fellépni. Egyébként pedig semmiképpen sem adnék konkurens emberek kezébe vétőjoggal

rendelkező hatalmat, senki kezébe, mert nem tud elfogulatlanul ítélni!

8. Alapvetően tanácsadási rendszert kellene kiépíteni (olyan hiteles tanácsadókkal és tanácsokkal, melyeket a tervezőnek szabad belátása szerint érdemes hasznosítani, hisz a terve jobb lesz), vétójoggal kell egy szakmai grénium, ami jogszabálymentesen, építészeti / városképi / akár funkcionális értékeit véleményezi a tervnek, mert lehet nagyon jó és borzalmas terveket is készíteni a jogszabályoknak megfelelően...
9. Nincs egységes eljárási rend. Ha működésük kötelező, akkor a működés szabályozott, egységesített legyen. A tervtanácsi tagok esetében is legyen összeférhetetlenség, vagy vetésforgóban változzanak a zsürirok. A jelenlegi formában nagyon szubjektívek a döntések. Helyenként ízlésterror van!
10. A tervtanács csak az ESZTÉTIKÁVAL(!) foglalkozzon, a műszaki tartalomért az építész felel(!), az előírások betartásáért pedig az ügyintézők feleljenek!
11. Fontos intézmény, növelni kell jogkörét.
12. Tapasztalataim szerint jelenleg a tervtanácsi rendszer iszonyú szubjektív, illetve haveri alapon működik. Hogyan is működik a tagok kinevezése?
13. A tervtanácsok működése nem transzparens. A tervezőt nem tekintik egyenrangú partnernek (kollégának). A tervtanácsi tagok csak felületesen, a helyszínen futják át a terveket. Olyan jogszabályi dolgokban is véleményt nyilvánítanak, ami egyrészt nem hozzájuk tartozik, másrészt amit sokszor pontosan nem is ismernek. (Vajon miért nincs szakmai felelősségük a tervtanácsi tagoknak?) Sajnos sokszor a jogszabályokhoz képest irreális, nem teljesíthető követelményeket tudnak megfogalmazni teljes magabiztossággal.
14. Hiányzik az építető meghallgatása. (Miért az építészen kéri számon a programot?) A tervtanácsi jegyzőkönyv vezetése és az összefoglaló vélemény megfogalmazása szubjektív (miért nem kaphatja meg a tervező a szó szerinti hangfelvételt?).
15. A tervtanács nem kedvez az újszerű, kísérletező, progresszív megoldásoknak. A közészer sokkal könnyebben átcsúszik.

16. A tervtanácsi rendszer ma merev és nem hatékony, hiszen alig van közjogi értelemben vett súlya. A tervezést nem előzi meg sok esetben a település részéről programalkotás, a felhasználói igények szondázása, különösen közterületi, közintézményi fejlesztések esetében. A tervtanácsnak nem pusztán az lenne - szerencsés esetben - a feladata, hogy néhány kiemelt engedélyezési tervet véleményezzen, hanem az is, hogy rendszeresen konzultálva a lakossági-, fejlesztői-, gazdasági-, és közszerelőkkel frissítse a település hosszú-, közép és rövidtávú jövőképét és elképzeléseit (egyedi karaktert megőrző és fejlesztő települési arculat és ökölszabályok!), valamint a konzultációk (érintettek bevonása) eredményeiből releváns tervezési programot szűrjön le. MINDEN KÖZpénzből fejlesztendő projektre minimum tervezési programot és tervpályázatot lenne szükséges kiírni, amelyhez azonban a jelenlegi tervtanácsi eljárásrend bonyolultságát, tartalmi részletezettségét és költségét erőteljesen vissza kéne bontani.
17. A tervtanácsokra igen is szükség lenne, HA nem úgy működnének, ahogy most. Véleményem szerint a fiatal építészeknek, sőt talán nem lenne baj gyakorló építészeknek is más szemszögből tekintett véleményekre, hogy a munka, ami kikerül az építészek kezéből, megfelelő színvonalú legyen. A színvonal megítélése eléggé szubjektív. Így maga a tervtanács sokkal nagyobb felelősséggel kellene, hogy járjon, mint ahogy mostanság. Sokszor megint csak tapasztalat, hogy (SAJNOS!) öregedőbb, új ellenes „kollégák” ülnek (szinte teljes mértékben csak időtöltés miatt) a tervtanácsokban. Szívesen írnám azt, hogy még több joggal ruházzuk fel ezeket a „fórumokat”, de NE ÍGY, ahogy most van! Az engedélyeztetés előtti konzultációt már többször is emlegettem, mert a már említett, más szemszögből érkező vélemény sokat tudna segíteni egy progresszív, kreatív munkában, egy lényegesen jobb építészet elérésében. DE! Nem győzöm hangsúlyozni, jó lenne ha a tervtanácsokban lévő „kollégák” rendelkeznének önismerettel, és valóban kreatív munkát végeznének.
18. Alapvetően jó a kontroll, de aktív szakmagyakorlókból kéne állnia (főleg vidéken), nem nyugdíjas, v. hivatásos „tervtanácsnokokból”, akik évek óta nem terveztek házat.
19. A konzultációs folyamatot kellene erősíteni, hogy ne komplett engedélyezési terveket kelljen kidobni zsűri után.

20. Alapelv: Ne mondja meg egyik építész a másiknak, hogy mit lehet és mit nem. Főleg nem akkor, ha a terveket a tervtanácsi ülésén látja először, a helyszínt nem ismeri. Ezt a kérdést alaposan át kellene gondolni, hogy aki elvállalja ezt a megtisztelő feladatot, csak lelkiismeretesen végezhesse el. De alapvetően nem értek egyet a tervtanács rendszerével, részletes véleményem a főépítész kérdéscsoportnál.
21. Szerintem a legfontosabb, de a jogászkodás miatt egyszerűen nem tud arról szólni, amiről kellene.
22. A rendszerre szükség van, az egyetlen eszköz, ahol a szakma igazán beleszólhat a történetbe. A településrendezési tervekben kell meghatározni azokat a helyeket, övezeteket, ahol kell a tervtanácsi vélemény az engedélyezéshez.
23. Jelenlegi formájában nem jó, sajnos sok helyen kéz-kezet mos elven működik, illetve olyanok is részt vesznek a munkájában, akik esetében a munkáik minősége ezt nem indokolná...
24. Az ajánlás, mint vélemény gyakorlatilag értelmetlenné teszi a rendszert. Kötelező erejűvé kell tenni a Tervtanács véleményezését.
25. Tervzsűri esetében is kell, legyen másodfok, mivel a tervzsűri sem tévedhetetlen.
26. A tervtanácsokat alapvetően nagyobb épületek esetében tartom szükségesnek. Sajnos tapasztalatból tudom, hogy túl magas lovon ülnek. A fellebbezés értelmetlen, mert egy olyan hierarchikus rendszerben, ahol a kamara jelöli az alá és fölé rendelteket, a jelöltek egymást nem fogják bírálni. Törekedni kell az összeférhetetlenség biztosítására.
27. A kötelező (körű és érvényű) zsűri egyrészt kivihetetlen, másrészt (mint tapasztalható) komoly melegágya lehet a korrupciónak.
28. Azt gondolnám, hogy tervzsűriekre szükség volna, de olyanokra, aminek az erejét nem a jogszabályszerű szankciók, hanem a megfellebbezhetetlen szakmai tekintély adja. Ehhez persze az is kell, hogy a tervzsűri alapvetően úgy álljanak a feladatukhoz, hogy nem a ház megtervezése a feladatuk, hanem az, hogy az adott tervezőből kihozzák a legjobb

megoldást; s nem a stallumot, hanem a szakmai érveket használják a tervező és az építető meggyőzésére.

29. Tagozati vélemény: a tervtanácsokban a zöldfelületi, szabadter-építészeti terveknek is helye van, mivel ezek KÖZterületen, KÖZpénzből, KÖZérdekből épülnek és ezen tervek tervtanácsi átvizsgálásával kompenzálni kell a gyorsító csomagok okozta azon káros tendenciát, miszerint az ilyen jellegű tervek engedélyezés alól történő részleges vagy teljes kivonásával megszűnt mindenféle szakmai minőségi kontroll. Alapvetően nem rossz, de felesleges kerítéseket, kutyaólakat vizsgáltatni a tanáccsal. Erre van a főépítész, és esetleg egy szakértő kollégája. A tanács csak városképileg fontos épületeket vizsgáljon és kizárólag a külső megjelenését.
30. Sokszor kontraszelektív, nem éri el az igazi célját, személyes konfliktusok küzdőtere, stratégián alapuló városfejlesztési politika megvalósítása helyett. Ízlésháború stb...
31. A tervtanács tagjai között gyakran alkudozás folyik, azaz ha te engeded az enyémet, én sem leszek kerékkötője a tiédnek... stb. Pedig nem lenne rossz az alap gondolat.
32. Az egész úgy tragédia, ahogy van, korrump (vagy ennek legalábbis megágyazó) rendszer. Nem világos a tervtanács jogállása (ha hatóság, mért nem lehet fellebbezni, ha nem, mért nem választható szabadon, mint egy hatástanulmány készítője). A szubjektivitás amúgy is nagyon ingoványos talaj ebben az esetben. Az esetek nagy részében Parkinson törvénye alapján főleg a saját munkákkal való ellátásban érdekelt. Felelősséget nem vállal, tipikusan „mások f...val veri a csalánt”. A bizottságok tipikusan a középszert támogatják, a legrosszabb tervek kiszűrésének ára a legjobb (de még meg nem értett) tervek kiszűrése (a rossz házakat viszont idővel bontják)
33. A tervezési folyamat sokkal fontosabb eleme kellene, hogy legyen, mint jelenleg.
34. Ahol találkoztam vele, ott a helyiek jól működnek, a baj a jogi csúrcsavarokkal való megkerülhetőségük. Be kellene vezetni a két-három elutasítás után a terv / tervező végleges elutasítását. Jelenleg addig járnak a tervtanács elé mindenféle kutyaütők, amíg valami formát nem pofoznak a tervtanács tagjai egy dilettáns és tehetségtelen tervnek.

35. Országosan egységes és teljes területet lefedő tervtanácsi rendszerre lenne szükség, akár több fokozatú rendszer felállításával: főépítész vagy nagyobb városokban települési tervtanács - területi tervtanács - országos tervtanács. Az elutasított terv választhat, hogy újra próbálkozik, vagy fellebbez és felsőbb fokra megy.
36. A külön műemléki tervtanácsot megszüntetném, régészprofesszorok, települést nem ismerő távoli szakemberek véleménye csak felesleges konfliktusokkal terheli az épített örökség fenntartását.
37. Fentebb azt választottam, hogy teljesen más kritériumok alapján kellene a zsűriköteles tervek körét meghatározni. Nem pontosan így gondolom, de a választási lehetőségek közül ez állt a legközelebb a véleményemhez. A tapasztalatom az, hogy a tervek megbontásával, illetve összevonásával meglehetősen nagy keveredéseket lehet előállítani a tervtanácsi illetékesség megítélésében, és ezt a dörzsölt megrendelői, illetve tervezői kör alkalmazza is a tervtanácsok egymással szembeni kijátszásával (műemléki, országos, helyi). Másfelől a tervtanácsoknak jelenleg nincs sem jogi, sem szakmai felelősségük, és ezzel a működésük hiteltelen, a megrendelőknek és a tervezőknek a következetlenség nagyon sok kárt okoz. A tervtanácsi rendszernek akkor van értelme, ha azzal kompetencia és egyben felelősség is jár.
38. Az önkormányzatoknak lehetőséget és jogosítványt kell adni, hogy építészeti és településrendezési terveiket tervtanácsaik útján véleményeztethessék. Ezek az önkormányzati tervtanácsok lehetnek térségi/járási szinten is, de a településeknek meg kell hagyni ezen jogát lehetőségként. Az állami tervtanácsokat és az önkormányzati tervtanácsokat jogilag is össze kell hangolni, hogy duplikáció ne legyen, hanem egymásra épüljenek.
39. A tervtanács működése nyilvános kell, hogy legyen, azt ellenőrizni kell. Az összeférhetetlenséget, szakmaiatlanságot számon kell kérni. A tervtanácsok nagyobb hatásköréhez nagyobb felelősség is társuljon.
40. Az építészeti tervtanácsokat - szűk vizsgálati lehetőségük, belterjességük miatt - a társadalom, főleg a politikusok - felesleges bosszantásnak tartják. A beruházások, fejlesztések, felújítások sok szempontú támogatása ma egyszerűen hiányzik. Valami félreértett „libero” miatt mindenki olyan - soha meg nem térülő - ostoba, fenntarthatatlan,

környezetidegen házat, utat, stb. épít, amelyet akar. A folyamat bonyolult, kontra-produktív. A szolgáltatók, sőt a szakhatóságok közreműködése is teljesen felesleges a koncepció és a beruházási program kidolgozásában. Ma az egész szabályozás lényege, hogy a tervezők már az engedélyezési tervet is elszúrják. Holott a lényeg a folyamat elején és a kiviteli részletekben rejlik, azokat nézegesse építész, gépész, statikus elektromos hatóság. Van ma ilyen? És ha a megtérülési idő számítását nem sikerül igazolni - valódi szakembereknek, nem holmi érdekelt politikusoknak -, kezdődjék előlről minden!

41. A tervtanács alapvető baja az, hogy nem az építész szakma, a kamara működteti, hanem a helyi kiskirályok és a politika által esetenként erősen befolyásolt állami főépítészek. Utóbbi befolyás érezhetően erősödik, de ezt én eddig is tapasztaltam az általam ismert regionális tervtanácsban. Ennek és a tervtanácsi rendelet 2006. évi módosításának eredményeként egyre több a tervtanácsokban a nem a kamara által delegált, hanem a tervtanács vezetője illetve annak főnökei által becsempészett, szakmailag hiteltelen személy. Ez önmagában megkérdőjelezi a tervtanácsok hitelességét.
42. A tervtanács jó esetben egy olyan konzultációs fórum lenne, ahol a tervező megbeszélhetné a tervét azokkal a valóságos szakmai tekintéllyel rendelkező kollégákkal, akiknek ad a véleményére.
43. Protekcionista szervezet! Tisztelet a kivételnek!
44. A tervtanácsnak véleményezési / hozzászólási jogot csak a települési szinten lényeges építési ügyekben kellene adni. Pl. alaprajzi, vagy az utcaképet nem érintő homlokzati kérdésekben felesleges, akár az építtető (és a tervező) jogait korlátozó vagy sértő is lehet a tervtanács beleszólása.
45. A tervtanács legyen a főépítészti rendszert segítő szervezet, melyet a főépítész munkájának segítésére hoznak létre. Ha kell, vonják be a testület munkájának megkönnyítésére. De ne legyen a tervtanács egy országosan működő szervezet, egy hatalmi ág, a vének gyülekezete. Jelenleg már működik (működött, amíg voltak tervezési feladatok) a koncepciózus tervtanácsi forma, amikor egy terv véleményezésére olyan tagokat hívnak be, akik a kitűzött feladatot (kirúgás vagy megdicsőítés) szorgalmasan elvégzik. Ezt már a központi tervtanács is eljátszotta. A tervtanács egy-egy önkormányzati testület és főépítész munkáját segítő

szervezet legyen és ne hivatal. Felvetődik a kérdés: legyen-e a tervtanácsban gyakorló építész, vagy nem. Én a tervezéstől független szakemberek bevonását javaslom, azokét, akik az építészettel foglalkoznak. Sajnos itt problémát jelent, hogy az ország nincs egyenletesen lefedve hozzáértő „építészet kritikusokkal”, és azonnal kialakulna az IC-s zsűrizési forma. Ne legyen kötelező hivatal a tervtanács. Tanácsadó testület. Ez jó. A járási szintű építési hatósági feladatoknál a főépítész/önkormányzat szakhatóság lesz, hozzon ő létre tervtanácsot, ha akar. Ha akar, akkor viszont támogatni kellene akár anyagilag is.

46. Nagyon vegyes a kép, egységes és pontos szabályozás kellene a zsűrizendő tervek köréről. Azokra viszont nagyon oda kellene figyelni...

47. A TERVTANÁCS célja és értelme is az, hogy a feladattal megbízott építész IDŐBEN szembesüljön a nyilvánvalóan nem érdemtelenül összeválogatott, prominens kollégák véleményével. De ennyi. Semmiféle konkrét jogkörre nincs szükség - leszámítva a következőket:

1. A tervtanács véleményéről feltétlenül és időben értesülnie kell az Építetőnek és a szakmai közvéleménynek.
2. Ha a tervtanács meg szeretné akadályozni a terv megvalósulását a megismert formában, de a tervező ahhoz ragaszkodik (a Tervtanács véleményével ellentétesen), akkor joga és kötelessége legyen felhívni a dologra a Főépítész figyelmét. Aki belátása szerint vagy eljár hivatali minőségében, vagy nem. De ezt is nyilvánossá kell tenni.

48. Véleményem szerint a tervtanácsnak csak az alábbi esetekben lehetne szerepe és létjogosultsága:

1. Kiemelt, közpénzből finanszírozott vagy nagyon frekventált helyen tervezett beruházásoknál (nyilván ez pontosabban meghatározandó, pl. értékhatár vagy alapterület szerint, illetve konkrétan meghatározva a „frekventált” építési helyeket)
2. Kiemelt műemlékeken tervezett jelentős beavatkozásoknál (konkrét listát lehet ezen épületekről összeállítani).
3. Minden olyan esetben, ha a tervező el akar térni az OTÉK-tól vagy a helyi szabályozástól. Viszont ilyen esetekben a tervtanács - építészeti megfontolások alapján - adhasson felmentést bizonyos szabályok (pl. építménymagasság, beépítettség, stb.) teljesítése alól. Ha viszont egy terv a szabályoknak megfelel és nem esik az 1-2. pont alá, akkor egyáltalán ne legyen tervtanácsi véleményezés.

49. A kérdés az OTÉK-kal is összefügg, megfelelő szabályozás „helyettesítheti” a tervtanácsokat...
50. A tervtanácsot az tartsa fenn és működtesse - minden díjával - aki létrehozta, akinek az érdekében tevékenykedik. Nagyobb települések esetében „szomszédsági, utca” szintű tervtanácsokat lenne célszerű szervezni – a helyiek bevonásával - hisz az Ő környezetükről van szó, arról, hogy ott mit és milyen formában látnának szívesen vagy nem szívesen.
51. Tervtanácsai tagoknak ne legyen tervezési jogosultságuk a hozzájuk tartozó területen.
52. A tervtanáccsal is hasonló a helyzet. Amennyiben a tervtanács nem veszi a fáradságot a vonatkozó szabályozási terv, a helyszín és az összes vonatkozó jogszabály megismerésére, akkor véleménye nem lehet egyenjogú a szakhatóságokéval, az építési hatóság nem tudja a jogszabályokkal együtt kezelni az azokkal mit sem törődő tervtanácsai véleményt. A jelenlegi, baráti (törzsi) alapon működő tervtanácsokra semmiképp nincsen szükség. Lehet, hogy túl jól fizetik? Ha kevesebb pénz volna benne, talán többeket is odaengednének? Azért azt is fontoljuk meg, hogy milyen drága rendszert alakítunk ki! Vagy ezek a tervtanácsok már bele vannak kalkulálva az 1 millió új munkahelybe?
53. Nincs szükség rá, mert egy összefonódó klikkesedő társaság, amelynek a működése a „körön kívüliek” ellehetetlenítéséről szól!!!
54. A tervtanács arra jó, hogy a helyi építészek vadászterületét védje. Az idegen tervezőket szívatják, a helyiek előnyt élveznek. Országos tapasztalat.
55. Sokszor nincs kompetens személy, akivel egyeztetni lehetne a problémás helyzeteket. Más esetben a főépítési egyeztetést felülbírálja a tervtanács és mindkettő véleményével ellentétesen dönt az építési hatóság... A helyzetet bonyolítja, ha a műemléki hatóság is véleményez, és a zsűri véleménye nem egyezik a műemlékesekével.
56. Jelenleg túlszabályozott, amire az önkormányzatok még rátesznek egy lapáttal.
57. Csak jó, átfogó, végiggondolt tervek alapján lehessen építeni. Igényes beruházók is kellenek

ehhez.

58. El kellene egyértelműen dönteni, hogy a tervtanács véleményét köteles-e a hatóság figyelembe venni, vagy nem. Amíg sok helyen csak be kell szerezni (az építéshatóságot nem érdekli a vélemény), addig csak egy papírral több, és megy az idő. Csak kiemelt helyeken lévő épületeket és nagyobb épületeket kelljen tervtanács elé vinni, ne minden kis családi házat, csip-csup bővítési ügyet.
59. A tervtanács nagyságrendhez kötött véleményezési hatáskörben működjön, de nem hatósági módon. A döntése elleni jogorvoslati kérelmet a közigazgatási felülvizsgáló szerv bírálja el. A konzultációs lehetőség választható alternatíva lehessen - ami után: nem kötelező esetben - ne kelljen már újabb bírálatot kérni. A települési főépítész rendszer erősítésével megoldható lenne a konzultációs tervezési szakasz, ami a hatóság előtt emlékeztetővel, jegyzőkönyvvel lehetne igazolható. Ugyanígy a tervtanács egyeztetés is. A hatósági döntés tervtanács véleményre alapozása bírósági szakban nem védhető, hiszen jogi szempontból a tervtanács véleményét szubjektív véleményként kezelik, amire jogszabályi szakaszt nehéz találni. Összegezve: a települési főépítész rendszert és a tervtanács rendszert kell egyértelműen, átláthatóan felépíteni, hogy mindenki hozzáférhessen - szükség esetén, akár konzultációs lehetőségként.
60. MINDENÜTT JÓL MŰKÖDIK, AHOL VALÓBAN KONZULTÁCIÓS ÉS TANÁCSADÁSI MÓDON ÜZEMEL, ÉS MINDENÜTT KONFLIKTUS FORRÁS, AHOL A TERVEZŐ HELYETT DIKTÁLNI, KVÁZI TERVEZNI KÍVÁN.
1. AZ ELŐBBIBŐL KÖVETKEZIK, HOGY FELEŐS VEZETÉS ALÁ KELL SZERVEZNI, S EZ VÉLEMÉNYEM SZERINT A HELYI FŐÉPÍTÉSZ.
 2. TELJESEN FÖLÖSLEGES MINDEN EGYES ESETRE ELŐÍRNI A HATÁSKÖRÉT, MEG KELLENE HATÁROZNI MINDEN TERÜLETEN, HOGY MIK AZOK AZ ÉPÍTÉSI FELADATOK, AHOL VALÓBAN VAN E KONZULTÁCIÓS SZERVEZETNEK A KÖZÖSSÉG ÉRDEKÉBEN SZEREPE. EZEK BEN AZ ESETEK BEN VISZONT KI KELLHET BŐVÍTENI A ZSÚRI SZEMÉLYI ÖSSZETÉTELÉT A FELADATOKHOZ:
 3. PL.: ÁTALAKÍTÁSOKNÁL, FELÚJÍTÁSOKNÁL KELL AZ UTCAKÉP MIATT, DE TELJESEN FELESLEGES TERHELNI AZ EGYÉB RÉSZLETEKKEL.
 4. AZ EGYES CSALÁDI HÁZAKNÁL FELESLEGES, DE KELL A CSOPORTOS

LAKÓPARK-SZERŰ FELADATOKNÁL

5. ERŐSEN NÖVELNI KELL A SZEREPÉT AZ ELŐRE KIJELÖLT KÖRZETEKBE, EZEKHEZ ÉRTVE A TELEPÜLÉSKÖZPONTOKAT, MŰEMLÉKI KÖRNYEZETET.

ÖSSZEFOGLALVA: AHOL MEGTARTJUK A SZEREPÉT, OTT A FŐÉPÍTÉS VEZETÉSE ALATT MÁR A TERVEZÉSI PROGRAMMAL IS FOGLALKOZNI KELLENE, HOGY NE A MÁR SZINTE KÉSZ TERVEKET KELLJEN ÚJRAGONDOLNI. NEM ENGEDHETŐ MEG AZ, HOGY A ZSŰRIBEN A TERVEZŐKKEL SZEMBENI „BELETERVEZÉSI” FOLYAMAT ÉRVÉNYESÜLJÖN, MERT EZ A TELJES SZAKMA LEJÁRATÁSÁHOZ VEZET A MEGBÍZÓK KÖRÉBEN.

61. Teljes mértékben kerékkötő, és bár az engedélyeztetési eljárások során nem szakhatóságként jár el, pl. a kecskeméti építési hatóság mégis úgy veszi figyelembe a véleményét, mintha szakhatóság lenne, mintha vétó joga volna! Jogszabályoknak teljesen megfelelő épületeket söpörnek le az asztalról az egyik főépítési ülésen, majd majdnem ugyanazt a tervet egy másik alkalommal más összetételű tervtanács támogatja. Kiszámíthatatlan működésű, önkényes szervezet, az engedélyeztetési folyamatokat nagyban gátolja és elhúzza!
62. A tanács hatásköre arra irányuljon, hogy a tervezett építmény hogyan illeszkedik a környezetébe, betartja-e a HÉSZ előírásait, megfelel-e ill. teljeskörű-e a tervezett műszaki megoldás a törvényben előírt követelményeknek a funkcióra tekintettel. (pld. tartós emberi tartózkodás)
63. Hasonló a helyzet, mint a főépítész legyen / ne legyen kérdés esetében. Rengeteg részrehajlást, megélhetési zsúritag oda-vissza jelölést láttunk már, miközben a zsürirok közül sokan semmit nem tettek le a szakmagyakorlás asztalára. Alapvetően a zsürizés a tervek jobb irányba „lökését” kellene, hogy jelentsék, javaslat alapján, nem kötelező jelleggel. A zsürizendő tervek körének meghatározása kb. jó, de egyedi esetekben bővíteni lehessen. A tervzsűribe delegálható zsürirok számát emelni kellene, a zsürielnökséget rotációs rendszerben 1 évre kéne közülük választani. Ezzel a pártosság, részrehajlás csökkenthető lenne, egyúttal a szakmaiság dominanciája megnőne! A megélhetési, beágyazott zsüri elnököket így el lehetne szakmai megítélés alapján távolítani a rendszerből.
64. Tökéletesen felesleges.

65. A tervtanácsnak nem vétó jog kellene, hanem valamilyen más rendszer, amivel előre formálhatják a terv minőségét. Például egy vázlattelevi szintű kötelező egyeztetés, és esetleg ott lehetne vétó jog. Az engedélyezési tervfázisban már túl késő változtatni és ha visszadobnak egy tervet, akkor ki fog érte fizetni és mi alapján lehet elkerülni a szubjektív visszautasítást? Itt más megoldást kell találni. Például a városkép, utcakép előre tervezését - mint ahogyan ez kiemelt esetekben a századelőn történt. Vagy pályázatos forma kötelezővé tételét vázlattelev vagy ötlettelev szinten. Azt azonban látni kell, hogy ez mind idő- és pénzigényes.
66. A tervtanácsi rendszer alapvetően fontos, de pontosan szabályozni kellene, hogy mire jogosult a tervtanács (pl. egy véce elhelyezkedése nem képezheti tervtanácsi állásfoglalás részét - erre való lenne az előadó, ill. az OTÉK). Sajnos Magyarországon kikerülhetetlen, hogy a tervtanács által ismert (helyi) építész munkáját különösebb vita nélkül átengedik, míg a többi könnyen visszadobják. Egyértelművé kellene tenni, hogy mik a megfelelés elvei, mert enélkül teljesen szubjektív a bírálat.
67. Csak a nagyobb épületeknél lenne rá szükség.
68. A tervtanácsi rendszert szakhatósági rangra kell emelni, de lehetőleg a tervezés folyamatában kell a véleményezést elvégezni. Az engedélyezési tervben a főépítész ellenőrizze, hogy a tervtanácsi vélemény szerint készült el az engedélyezési dokumentáció.
69. Az építészeti minőség védelmét nem célszerű a közigazgatási rendszeren belül ellátni. az első feladat az oktatás minősége, a második a jogosultság területe. Mindkettő a minőség ellen hat jelenleg. A tervtanács - a főépítész - csak a településrendezési kapcsolódások szempontjait értékelje és hasznosítsa.
70. Budapesten a kerületi tervtanács ne bírálhassa felül a központi tervtanács határozatait.
71. Engedély terv alapján csak úgy lehet kivitelezni, ha a kivitelező kivitelevi tervet is készített. Nos ez el van kenve. Kivitelezőknek nincs generál tervezési részlegük. pl. egy útépítésnél vagy középületnél az altervezőket senki sem foglalkoztatja GENERÁLBAN. Erre sajnálják a pénzt, ilyen módon slamos egyeztetetlenségek alapján valósul meg a létesítmény. Pl.

autópályák, utak esetében egyáltalán nincs megoldva a környezet ökológiailag fontos beavatkozásának káros következménye (pl. vízelárasztás). Vagy pl. ha egy belvárosi foghíj készül a földszinti „üzletek” teljesen program nélkül valósulnak meg. Üresen, utólag nehezen alakíthatók át pl. kis étteremmé, ami tudná a közétkeztetést biztosítani. Mindenféle hamburger és hot dog talponállók vannak, ami egészségtelen étkezést tud csak biztosítani. Beszélünk az egészséges magyar termékről, de azok felhasználását kényszerből a hamburger foglalja el, mert ahhoz egyszerű büfé, illetve műszaki kialakítás elég. Nézzünk körül, hol tud az ember normális áron egy kelkáposzta főzeléket fasírozottal megenni? Legfeljebb a régi Óbudai kiskocsmákban leginkább. Nem tervtanács kérdése, tervtanács csak egy láncszem az akarat végrehajtásában.

72. Inkább a tagság összeállításának rendszerét kellene felülvizsgálni, és némi demokratikus ellensúlyokat beépíteni, hogy korrekt és mindenki számára elfogadható módon működjenek a tervtanácsok.
73. Rendkívül rosszul és sokszor korruptan működő rendszer! A tagok elbocsátása, tisztelet a kivételnek időszerű. Mégiscsak vicc, hogy településrendezési előírásokhoz kicsit sem konyító építészek akár fiatal, akár nem a körben lévő korosabb kollégáik terveit lehúzzák, miközben beépítést, homlokzatot, építménymagasságot, szintterületet nem vizsgálnak.
74. Csak akkor működne megfelelően, ha kiszakítható a helyi érdekcsoportok befolyása alól. Az egész rendszerét célszerű újragondolni a főépítész rendszerrel összehangolva.
75. Most ha elviszek egy tervet a Tervtanácsra, akkor a 7-10 tagú csapat 7-10-féle módon ott azon nyomban szétcincálja, és 7-10 stílusban (mindenki külön-külön okoskodva, saját tapasztalatai és egyedi szemlélete alapján) újratervezi az épületet 10 perc alatt, amit előtte hónapokig egyeztettem, kompromisszumokkal a Megbízóval... Aztán emiatt el is vetik első menetben a tervet, amely másodjára (minimális módosításokkal) mégis átmegy ugyanazon a tervtanácsra. Ezt a lehetőséget szabályozni kellene, emellett az egyes tervtanácsok létszámát 3 főben maximalizálni, mert a sok szakértő között elvész a lényeg: a tervező művészi szabadsága.
76. A tervtanácsi rendszer a korrupció melegágya. Az előfeltétele lenne független, etikus építészek szakmai véleménye, ami nem a terv esztétikai, stílusbeli részleteire, hanem a

műszaki tartalomra, megfelelőségre irányulna (adna tanácsokat). Annak semmi értelme, hogy az egyetemi „korrigálást” folytassák, lehetőleg ugyanazok az oktatók, akik egyszer már átengedték a tervezőt. Ha titkos sorsolással állítják össze a tervtanácsot, a teljes kamarai tagságból, akkor van értelme. És akkor, ha minden nagyobb volumenű tervet felülvizsgálják, még nagy és koszorús építészeinkét is.

77. Alapvetően jó, hogy működik, de szükséges, hogy lehessen tényleges vétó joga. Viszont nem kellene mindent zsűriztetni (kerítés, logó, ablak, stb. megváltoztatása).
78. Az lenne a kívánatos, hogy a tervtanács csak és kizárólag városképileg valóban fontos kérdésekben alkosson véleményt. Tehát tegyük fel, hogy például a mellékutcában építendő lakóház bővítés vagy a garázkapu csere ne tartozzon tervtanácsi állásfoglalási kötelezettség alá, és kerületi-önkormányzati szinten se lehessen szigorítani, ugyanis néhány kerületi tervtanács nagyon szeret irányítani olyan kérdésekben, amiben semmi értelme a lobogó hajú elképzeléseknek, mert az építetők nem fogják megvalósítani a tervtanácsi tagok álmait... Viszont azokon a pontokon, ahol igazán fontos lenne a városkép alakítása, ne lehessen megkerülni a tervtanácsot. Összefoglalva, ne a családi házakon verjük el a port, míg közösségi épületek néhány tervező vagy beruházó megkérdőjelezhető értékrendjének megfelelően épülnek fel. Csak igazán fontos kérdésekben nyilatkozzon, csak és kizárólag olyan építész lehessen tagja, aki már valamit letett az asztalra, ám ha véleményt alkot, akkor legyen kötelező érvényű, ne lehessen megkerülni.
79. A tervzsűri összetételét, teljesen más rendszerben kellene kidolgozni! A Főépítészen kívül, minden esetben 30-40-50-60 éveiben járó építész kollégának is részt kellene venni a zsűrizésben. Minimum 1-2 helyi építész és 1-2 idegen építész legyen a zsűriben. A zsűri tagjait, egy számítógépes rendszer sorsolja, így megakadályozandó a „belterjes” zsűrik kialakulása és működése. Szubjektív indokok alapján ne lehessen bírálni...
80. Fontosnak tartom a tervtanácsot, de nem adnék hatalmat a kezébe. Mondják el a véleményüket, adjanak tanácsokat, iránymutatásokat. De lehessen ellentmondani. Természetesen az ellenkezője is igaz. Ne lehessen teljesen oda nem illő terveket átvinni, mert azok egyébként az előírásoknak megfelelnek. A helyes egyensúly megteremtése nagyon nehéz feladat. De ha a hangsúly bármely irányban eltolódik, akkor már rossz lesz a rendszer.

81. A tervtanácsi rendszer működőképessége egyértelműen a benne helyet foglaló tagok minőségétől, kvalitásától illetve szakmai intelligenciájától függ. Sajnos gyakran tetten érhető a szakmai féltékenység, a hozzá nem értés, illetve a „mindent tudás, mindenhez értés” a tervtanácsokban. Jellemzően a tervtanácsokat helyi építészek, „szakemberek” alkotják, azonban a helyi építészek minősége meghatározhatja a tervtanács színvonalát is. A tervtanácsnak csak akkor van létjogosultsága, ha a szakmai színvonal ez által nő, nem pedig a konkurenciát „meszeli”, lehetetleníti el.
82. Csak nagyobb tervek esetén, vagy extra érzékeny területen van értelme, profi tervezőkből álljon, de ne túl sokból, mert egymásra licitálnak csak, és legalább két hetente legyen tervtanács! A részvétele a bírálóknak legyen összeférhetetlen az elbírált feladatokkal, akár irodai szinten is. A szakhatósági véleménnyel ellentétben is legyen módja dönteni, azt felülről, legyen ehhez alkalmas szakember meghívására mód. A tervtanács működésének anyagi kereteit kötelező jelleggel kell biztosítani!
83. Egyszerű tetőtér beépítést és minden szabályozásnak megfelelő kerítéstervet is kellett már zsűribe vinnem, ami szerintem indokolatlan. Ne a tervtanács leterheltségétől függjön, hogy milyen típusú és méretű épületeket kell zsűri elé vinni. Nagyobb beruházásoknál, városképet meghatározó épületeknél viszont indokolt.
84. A tervtanács és egyéb zsűritagok felelősségét szabályozni kellene. Nem szerencsés, hogy az alkotó építészek a zsűrizés során versengenek, hogy ők hogyan oldanák meg azt a feladatot. Az előzményének, egyéb körülményeinek ismertetése néhány percben ugyan elhangzik, de ez alapján nem tisztességes ötletelni. Nekik az építészeti minőség megítélése a dolguk, és szerencsés lenne, ha bizonyos helyzetekben az építészt támogatnák a megrendelő bizonyos igényeivel szemben. Pl. afelől győzködtük az építettet, hogy csak egy előtetőt akarjon, az funkcionálisan elég kell, hogy legyen, de ragaszkodott hozzá, hogy a kettős változatot vigyük be a tervtanácsra. A tervtanács hosszan vitatkozott azon, hogy egyáltalán lehet-e, végül a terv szerint mindkét tetőre rábólintottak... Igaz, műemléki tervtanács és már régen volt.
85. A tervtanácsok problémája, hogy a szubjektív és objektív szempontokat nem tudják szétválasztani. Sokszor ízléseken, elképzeléseken vitatkoznak, és ezek alapján fogalmaznak

meg elvárásokat, miközben a felelősséget semmilyen szinten nem kell vállalniuk a véleményükért.

86. A tervek elkészítéséért a tervező a felelős. A tervtanács tevékenységére nincs semmi szükség, a hatóságnak és a főépítésznek kell az ellenőrzést és jóváhagyást vállalnia, a tervtanács résztvevői hogyan tudnak megfelelő véleményt mondani a tervről első ránézésre? Ha a tervező nem tud megfelelő minőségű tervet készíteni, el kell venni a jogosultságát!
87. Személyi összetételétől függően - ami rendszeresen változik – más és más szempontok kerülnek előtérbe, így az egész igen bonyolulttá és időrablóvá válik a visszatapsolások miatt. A hatáskör, a bírálat mélysége teljesen szabályozatlan, gyakorlatilag bármibe beleköthetnek, és ezt meg is teszik főleg olyanok, akik még csak a bírált tervhez hasonlót sem terveztek. (Irigység, küldetéstudat, magyaros „neki se legyen jobb” stb.) El kell törölni a visszatapsolás lehetőségét! Ne emeljük a tervtanácsi véleményeztetést a jogszabályok szintjére, vagy azok fölé! (Kecskeméten ez utóbbi történik, de erősen!)
88. Tervtanácsra szükség van, nagyon is, de a zsűribe hívottak körét más módon és más szinten kell meghatározni...
89. Szükséges és kell is, de a tervzsűri köteles tervek körét szűkíteni kell.
90. Nincs szükség a tervtanácsra - engedélynél ne vegyék figyelembe a véleményét.
91. Ez egy véleményező testület. Ez így jó is. Kecskeméten pozitív tervtanácsi állásfoglalás szükséges az építési engedélyhez. Negatív bírálat esetén elutasítás van. Ez nem megengedhető... Sokszor hátrányosan csapódik le a gyakorlatban, mert jogszabályellenesen fogalmaznak meg követelményeket. Szubjektív, nem megfogható kritikákat írnak le. Nincs fellebbező testület egy esetleges negatív vélemény esetén. Teljes reform szükséges, elkerülendő, hogy szakmai szempontokat politikai erővel semlegesíteni lehessen.
92. Gyakorló építész ne lehessen a tervtanács tagja!!! (Jártam már úgy, hogy az egyik tanácstagnak „nem tetszett”, a többi rögtön elutasított..., mert az ürge érdekelt volt a területen.)

93. Mint a neve is mutatja, tanácsot kellene adnia. És az építésznek, aki a tanács elé áll, tanácsot kérnie. Ha azért megy oda, mert kötelező, az egésznek semmi értelme. Ha tanácsok helyett sértődött kritikát kap, szintén semmi értelme. Ahhoz, hogy a tervtanács hasznára váljon a világnak, tervezőnek és tanácsadónak egyaránt nyíltan és egyenes lélekkel kell kiállnia.
94. A tervtanácsban csak olyan építészek vehessenek részt, akik alkotó tevékenységükkel bizonyították rátermettségüket. Ha körülnézünk a mai alkotások körében, megdöbbentő, az építészeti fogalmát megszegyenyítő épületek születnek. A DIVAT ŐRÜLETE ELHOMÁLYOSÍTTJA A JÓZAN MEGFONTOLÁST.
95. A főépítésznek egy személyben ne legyen vétó joga az épületek engedélyezése során, azonban az általa működtetett tervtanácsnak legyen lehetősége a településkép megfelelő alakítása érdekében alkalmazni akár a vétó jogot is.
96. A tervtanácsi rendszer alapvetően és elméletben helyes. A gyakorlati működéséről azonban túl sok a negatív tapasztalat. Tervzsűri nem kellene egyenlő legyen a BME Közép Tanszék év végi tervvédéseinek hangulatával, azaz nem az kellene legyen a cél, hogy - a szakmában akár rangos, nívós - építészeket is megalázzák, becsméreljék, sárba tiporják. Azért, mert nem a zsűri tagjainak ízlése szerinti házat tervezett... Természetesen nem cél a megbízó feltétel nélküli kiszolgálása (sőt cél a közízlés formálása), de ugyanúgy az sem, hogy az emberek elképzeléseitől - és a hagyományainktól is - idegen, az építész szaklapokban feltűnő nyugatmajmoló lapos tetős kockaházakkal kelljen teleépíteni az országot, csak azért, mert ez a „trend”.
97. Nem hatékony, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket és korlátozza a versenyt.
98. Fontos, hogy a tervtanácsok véleménye döntő erejű legyen az építési engedélyezési eljárás során, mert ez reményeim szerint az építészeti minőség emelkedésével javunkat szolgálhatja majd. Nem tartom jónak a hierarchikus rendszert, mert több lépcsőn át az országos zsűrihez jutott terv miatt egyre több olyan szakembert vonhatnak be a folyamatba, akinek kevés a helyismerete. Szerintem a szubszidiaritás elvének kell érvényesülnie, a jogorvoslati/fellebbezési lehetőséget pedig másként kell megoldani. (Esetleg úgy, ahogy az építési hatóságok esetében, ha az illetékességi területen belüli építési helyre vonatkozó engedélyezés zajlik, akkor azonos szintű építési hatóságot jelölnek ki az eljárás

lefolytatására. A zsűrizés esetében a szakmai felülvizsgálatot vagy annak szükségességét végezhetné az azonos szintű kijelölt grémium.)

99. Sajnos csak elodáz, és SOHA NEM AD TANÁCSOT, egy beruházást inkább gátol...
100. A tervtanácsi rendszer szükségtelen. Az épített környezetről az egész társadalomnak kell véleményt alkotnia és formálnia. Mégpedig azzal, hogy épített, terveztet azzal, akivel jónak látja. Az épített környezet a társadalom arca, amilyen belülről, olyan kívülről. Szabályozással nem lehet/szabad megváltoztatni. Mert ugyan a rondát el lehet kendőzni, de a szépnek sem ad teret.
101. Nagyon különböző kvalitású építészek a tagjai, ezért eltérő az értékelés.
102. A tervtanácsokban 40...80 ezer + ÁFA-ért én szívesen elüldögélnék, ahol felelősség nélkül bármilyen ostobaságot mondhatnék, ezzel az üzleti ellenségeimnek vélt tervezőket el tudnám kaszálni, kéjes elégedettséggel figyelném én is a gyötrődéseiket - ahogy ezt jelenleg teszik a tervtanácsokban ülő jól fizetett „kollégák”. Minél „magasabb” tervtanácsi szinten vagyunk, az jelenleg annál rosszabb!
103. Csak akkor van baj, ha elfogult vagy korrupt. Egyébként fontos. Nem jó a nagy létszámú tervtanács, mert akkor mindenkinek szereplési vágya van, és szétszednek még egy jó tervet is. A tervtanács a főépítést helyettesíti, azonos esztétikai követelményszinttel, elég két fő is, legfeljebb váltásban.
104. A településrendezési tervek is maradjanak tervtanácsi hatáskörben.
105. Ugyanaz, mint a főépítésről - előzetesen elég a főépítész állásfoglalása. Ugyanakkor jó lenne, ha a tervtanácsok rájönnének, hogy feladatuk a rossz tervek kiszórása, nem pedig egy diplomabizottság jellegű bírálgatása a jó terveknek.
106. Alapvetően a minőség javára szolgál, de visszaélésre is okot adhat, ha a hatalmukkal visszaélnék a zsűritagok (pl.: Bp. XII. kerületben volt rá példa). A tervtanácsi terv csak a kellő minimális mértékben legyen kidolgoztatva, mert sokszor engedélyezési terv szinten kérik és a megrendelővel nem lehet kifizettetni, mint plusz tervfázist. Jótékonyan hathat a

megrendelő meggyőzősére is, mint meggyőző külső szakmai forrás. Akkor szabad bővíteni a zsűriztetés körét, ha a „minőségi javulás” mint plusz tervfázis megfizetethető a megrendelővel.

107. Feltétlen jó dolog. De... a tervtanácsi tag véleményezi és nem tervezi az adott munkát. Nem stiláris, hanem minőségi kérdés!!!!!! Tervtanácsi tag szigorú szakmai követelmények alapján lehessen valaki. Pl. gyakorló főépítész, portfólió, É1, stb.
108. Egy jó tervtanácsi működés mindenképpen segítené az épített környezet javulását, viszont az, hogy egy tervtanács mikor és hogy tud jól működni, nehéz kérdés, sajnos előfordul, hogy a tervező nem tud felnőni a feladathoz, ilyenkor mindenképpen jó lenne, ha a tervtanács megálljt tudna parancsolni és nem a száraz előírások döntenének (ez a gyakoribb eset). Viszont el tudom képzelni ennek ellenkezőjét is, bár erre konkrét példát nem ismerek közlőrl. Személyes tapasztalat alapján néhány apróságot leszámítva összességében csak pozitívan tudok nyilatkozni, az eddigi tervtanácsi működésről. Minden esetben jobbító szándékkal viszonyultak az elbírálandó terveinkhez. A helyi tervtanácsok kontrollját viszont indokolt esetekben lehetővé kellene tenni.
109. Érdekes lenne a dolog - ha a fentiek alapján nézzük ezt a témát - mivel a szakhatósági állásfoglalással szemben fellebbezéssel élni csak az elsőfokú hatóság határozata ellen benyújtott fellebbezésben lehet. Így a másodfokú építésügyi hatóság, akihez a fellebbezés kerül, egy egészen új, mondhatni ismeretlen feladatkörrel szembesülne. Mégis milyen jogszabályoknak megfelelően vizsgálnak egy olyan állásfoglalást, ami egy szakmai zsűri „szubjektív” véleménye?... Mégis úgy érzem, bizonyos esetekben szükség lenne egy kontrolláló, építész szakmai bizottságra, amely véleménye alapján el kelljen utasítani egy rossz tervet. Ennek is jó lenne kidolgozni a jogszabályi hátterét.
110. Támogatom a tervtanácsi rendszer felépítését, de szkeptikus vagyok azzal kapcsolatban, hogy akár egy testületre való érett embert is találunk, aki képes túllépni a saját árnyékán, és képes valóban objektív ítéletet hozni. Magyarországon különböző építészeti felfogások mentén terveznek az építészek. A tervtanácsokban - és általában a szakmai életben - biztosítani kell ezen irányzatok képviselőjét, akár a terv stílusának megfelelően. Ne a tervtanácsi ülésen lássák először a zsűri tagjai a terveket, mert az csak azt eredményezi, hogy olyan kérdések merülnek fel, amiken a tervező már az első napokban túltette magát. A

zsűritagoknak legyen meg a lehetőségük, hogy beleássák magukat a tervbe és megalapozott véleményt alkothassanak.

111. A tervtanácsokat nem kellene országosan szabályozni. Sajnos a befektetők előtt semmilyen tekintélye nincsen, ezt nem tudom, hogy lehetne megszerezni.
112. Sajnos az építészek bizonyos nem megfelelő viszonyulása miatt is szükségesnek tartom a tervtanácsot. Nekem hasznosnak bizonyult, hogy tervtanács előtt voltak a munkáim...
113. A tervtanácsok egyáltalán nem működnek szakszerűen, hanem egyéni ízlések és vélemények kapnak hangot. Igen erőteljes a lobbierdekek érvényesülése. Mindezek miatt a jelenlegi rendszer ebben a formájában több kárt okoz, mint hasznot.
114. A vétójog veszélyes, mert a tervtanács szakmai minőségét semmi nem garantálja. A tervtanácsnak van létjogosultsága, csak a hatáskör definiálendő. Sok esetben egyetemi konzultációhoz hasonlít, nem „egyenrangú” építészek párbeszédére.
115. A településrendezési tervekhez vonatkozóan vissza kell állítani a tervtanácsi kötelezettséget.
116. A tervtanácsnak elsősorban tanácsadói szerepet kellene megvalósítania, amit leginkább vázlattervi fázisban tud megvalósítani, viszont hatását csak az engedélyezéskor tudja érvényesíteni - ha az engedélyezési eljárásban véleményét figyelembe kell vennie, nem csupán figyelembe lehet vennie az építés hatóságának. A tervtanács tagjait a helyi Kamara jelölje, elismert szakemberekből (pl. Pro Architectura díj, Ybl-Díj stb.)
117. A tervtanács ne csak gátolja a rossz terv útját, de könnyítse, gyorsítsa is a jó terv útját. Bonus-malus rendszer.
118. A tervtanácsnak egyes településeken túl nagy hatáskört adnak, ellenben akár jól is működhetne, ha valóban olyan tagok ülnének ott, akik aktív szakmagyakorlók. A véleményük kialakításakor mindenkor a szakmaiságra kellene törekedniük. Semmi esetre sem szabad akkora jogot adni nekik, mint a szakhatóságoknak, mivel véleményük szubjektív

és jogszabállyal nem alátámasztható.

119. A szabályozási tervek használatánál nagyobb mozgásteret kellene biztosítani a főépítésznek és a tervtanácsnak, mert nem lehet a szabályozási terv készítése során minden ingatlan és beépítés speciális tulajdonságát megismerni és problémáját megoldani. Ezzel együtt a főépítész és a tervtanács döntéseinek nagyobb nyilvánosságot kell kapniuk.
120. A tervtanácsi rendszer a főépítész rendszerrel összefügg. A főépítész rendszer javításának fontos eleme lenne a tervtanácsok összeállításának rendje. Szükséges volna, hogy a tervtanács és a főépítész egymás munkáját segítse, kiegészítse és ellenőrizze.
121. Azok a tervtanácsok működnek jól, ahol az építészeti munka szakszerű értékelésével foglalkoznak, nem a műszaki osztályok munkáját végzik (Pl.: mutatók teljesülésének ellenőrzése) és nem „terveznek”. Az építész szakmai területen vétőjogot adnék a tervtanácsoknak. Ha lesz fellebbezés, akkor a tervtanácsok munkáját, annak szakmai tartalmát részletesen szabályozni kell. Ha a tervtanács véleménye az eljárás szempontjából meghatározó lesz, akkor kell fellebbezési lehetőséget biztosítani, de kérdés, hogy ezt a KET keretein belül kell-e megvalósítani, mert a tervtanács és működése, véleménye jellemzően távol áll a hatósági jellegű, akár bíróságon is megvédhető tartalomtól.
122. Nem csak a konkrét terveket, hanem a beépítési terveket is kellene zsűriztetni, hogy ne a tervnél kelljen a telepítési anomáliákat tisztázni, javaslat tételi, illetve a KSZT-től eltérő (nem megfelelő) terveket is javasolhassa engedélyezésre, magyarul felülbírálhassa a KSZT-t, a műszaki osztályok fölé és nem alá kellene rendelni, hogy valóban befolyásolhassa az építészeti minőséget.
123. A főépítész rendszeret segíthetné, nagyobb léptékű terveknél, ahol célszerű, ha nem egyetlen ember véleménye dönt.
124. Sokszor visszaélnék a hatalmukkal (a korrupció újabb melegágya), ez is különbözőképpen működik, minden polgármesteri Hivatalban... (pl., Bp. XII. kerületben nem megkerülhető a tervtanács, és így több ügyünk is volt, ahol évekig elhúzódott az engedélyezési folyamat). Sajnos nem mindig ugyanaz az összetétele ugyanannak a tervtanácsnak, és ezért van az, hogy eltérő véleményt alakítanak ki ugyanarról a tervről.

125. Jelenlegi formájában elfogadhatatlannak tartom a rendszert. Csak kiemelt projektek esetében tartom szükségesnek a tervtanács munkáját. Jelen gyakorlatban olyan minimális átalakítások is tervtanács kötelesek, mint egy ablak áthelyezése egy családi ház kert felőli frontján.
126. A rendszer kisebb buktatókkal (pl. 10 hónapig nem volt Központi Tervtanács), de működik, hatékonysága gyakran személyfüggő. A területi kamarák közreműködése fontos és jó dolog.
127. Véleményem szerint a tervtanácsi rendszer az ország legtöbb településén hatékonyan működött, sok segítséget adott mind a tervezőknek, mind a hatóságoknak. Számtalan esetben fordult elő, hogy a tervtanács ajánlásait és javaslatait mind a megbízók, mind a tervezők (még hozzá kiváló tervezők) köszönettel fogadták, megjegyezve, hogy nagy segítséget kaptak a tervtanáctól. Egyébként a jelenlegi szabályozás szerint a tervtanácsra kötelezett tervek száma pusztán töredéke az engedélyezések számának és ez így helyes.
128. Akkor van értelme ha megfelelő szakemberek látják el, nem pedig aki éppen arra jár és elvállalja. A tervtanácsnak egy erős szakmai testületnek kell lennie, különben nincs értelme! Az a fő probléma gyakorlati szempontból, hogy nincs tisztázva a tervtanács építésjogi státusa és esztétikai szerepe közötti egyensúly. Megítélésem szerint ami szabályos, annak megépítése jogállamban nem akadályozható meg, az ízlésbeli kérdésekről folytatott, tervtanácsi terv-viták pedig parttalanok. A tervtanácsnak kiemelt városképi helyszíneken, történeti szempontból fontos városrészekben a szabályozás kérdéskörében, valamint egyes társadalmi szempontból jelentős, egyedi projekteknél kellene szerepet adni.
129. A tervtanácsi rendszer - ahogy a szó jelentésében is benne van - egy nagyon egészséges, feltétlenül szükséges alkatrésze egy alkotó építész munkájának. A tervtanácsban az esetek jelentős részében magasan képzett építészek ülnek, akikkel való konzultáció „tanácskozás” mindenképp előre viszi az elbírálendő terv ügyét. Nagyon fontos a tervező építész számára, hogy más, esetleg egész másképp gondolkodó tervező építészek is elmondják gondolataikat a feladatról, a feladat megközelítésének módjáról és az esetleges megoldásokról. Egy ilyen szakmai beszélgetésen nagyon sok olyan dolog hangzik el, ami élesztő módon fejleszti a terv további életét. (Sajnos, bizonyos esetekben ez a

kommunikáció nem tud létrejönni, mert előfordul - igaz, hogy csak ritkán - hogy a tervtanácsban ülő személyek, építészek kvalifikációja építészeti tapasztalata, szakmai megítéltetése lényegesen az elbírálendő terv alkotójának tulajdonságai alatt van.)